
Андрій ГУРАЛЮК

*кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник, завідувач відділу
цифрових технологій і комп'ютерного забезпечення
Державної науково-педагогічної бібліотеки
України ім. В. О. Сухомлинського, Київ*

ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ELSEVIER І CLARIVATE ДЛЯ ЕФЕКТИВНОЇ ПІДТРИМКИ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУПРОВОДУ РОБОТИ ІЗ НАУКОМЕТРИЧНИМИ БАЗАМИ ДАНИХ SCOPUS ТА WOS

Анотація. У цьому дослідженні розглянуто особливості використання інструментів Elsevier і Clarivate для підтримки роботи із наукометричними базами даних Scopus та Web of Science. Проаналізовано структурні відмінності між платформами, їхні функціональні можливості щодо оцінки журналів, публікацій та авторських профілів. Окрему увагу приділено предметному охопленню баз даних та застосуванню основних наукометричних метрик. Зроблено висновки щодо доцільності вибору тієї чи іншої платформи залежно від цілей наукового дослідження.

Ключові слова: Scopus, Web of Science, наукометрія, імпакт-фактор, h-індекс, наукові бази даних, інформаційний супровід.

База даних Scopus, створена видавничою корпорацією Elsevier, позиціонується як найбільша у світі універсальна реферативна база даних із можливістю відстеження наукової цитованості публікацій (Scopus, n.d.). Натомість Web of Science – це платформа, що об'єднує бази наукової літератури та патентів, серед яких особливо виділяється Web of Science Core Collection – перша наукометрична база даних (Web of Science, n.d.).

Scopus та Web of Science (WoS) активно конкурують понад 20 років, і наукометрична спільнота досі не дійшла єдиної думки щодо переваг тієї чи іншої бази. Обидві платформи постійно вдосконалюються, адаптуючись до діджиталізації академічної діяльності, проте між ними існують принципові відмінності.

Web of Science – це велика неоднорідна платформа, яка складається з декількох майже автономних баз даних: основного ядра (Core Collection), індексів цитування регіональних баз даних (наприклад, SciELO Citation Index, Arabic Citation Index, Chinese Science Citation Database), медико-біологічного реєстру Med Line та інших архівів, що

містять дані про гранти, патенти та препринти (Web of Science, n.d.). Сайт Web of Science—www.webofscience.com.

Натомість Scopus— це єдина платформа для журналів, статей та профілів авторів, яка збирає всю інформацію на одному сайті – www.scopus.com (Scopus, n.d.). Scopus часто хвалять за сучасний та доброзичливий інтерфейс, що є інтуїтивно зрозумілішим для новачків. Однак WoS пропонує глибші можливості для досвідчених дослідників. Загалом навігація у Web of Science є складнішою і менш очевидною, ніж у Scopus.

З точки зору предметного охоплення, Web of Science включає 254 предметні категорії та традиційно є сильною у природничих і технічних науках. Особливо цінною є колекція Science Citation Index Expanded, яка є справжньою скарбницею для фізиків та хіміків (Web of Science, n.d.).

Scopus охоплює 330 дисциплін і містить більше журналів із соціальних та гуманітарних наук, що робить його привабливим для міждисциплінарних досліджень (Scopus, n.d.). Таким чином, WoS краще підходить для досліджень у галузях природничих і технічних наук, тоді як Scopus є оптимальним вибором для міждисциплінарних проектів.

Оцінка журналів та наукометричні інструменти

У Web of Science для оцінки журналів використовується щорічний звіт JournalCitationReports (JCR) (Journal Citation Reports (JCR), n.d.). Він надає інформацію про вплив наукових журналів, середню кількість цитувань на статтю, імпакт-фактор (Journal Impact Factor, JIF) та інші показники. Журнали класифікуються за квантилями та процентилями, що дозволяє порівнювати їх престижність і рівень цитованості у відповідних наукових галузях.

Серед метрик на рівні статті у Web of Science виділяють кількість записів, на які посилається поточний запис, кількість посилань поточного запису та показники цитування у порівнянні з аналогічними роботами. На рівні автора використовується унікальний ідентифікатор Researcher ID, який дає змогу збирати публікації під єдиним профілем і відстежувати такі показники, як індекс Гірша (h-індекс), загальну кількість цитувань і кількість процитованих статей.

У Scopus аналітичні можливості також досить широкі, проте з інтуїтивнішою візуалізацією даних. Тут використовуються метрики журналів, такі як Cite Score (набір із 8 показників для аналізу впливу журналів), SC Imago Journal Rank (SJR) (оцінка вираженої кількості цитат із урахуванням престижності журналу) та Source-Normalized Impact per Paper (SNIP) (вимір контекстуального впливу цитування).

На рівні статті в Scopus можна швидко отримати дані про загальну кількість цитувань, кількість цитувань за рік, процентиль цитування,

зважаючи по галузях вплив цитування (Field-weighted Citation Impact), кількість переглядів, а також скористатися метриками Plum X для оцінки обізнаності та інтересу до публікацій.

Висновок.

Бази даних Scopus і Web of Science, незважаючи на багаторічну конкуренцію, продовжують займати провідні позиції у сфері наукової комунікації. Вибір між ними має ґрунтуватися на специфіці дослідження: WoS краще підходить для природничих та технічних наук, тоді як Scopus забезпечує ширше охоплення міждисциплінарних і гуманітарних досліджень. Обидві платформи пропонують широкий набір аналітичних інструментів, що дає змогу дослідникам ефективно оцінювати вплив публікацій, журналів та окремих авторів у світовому науковому просторі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Scopus (n.d.). [Електронний ресурс] // Elsevier. – Режим доступу: <https://www.scopus.com> – Дата доступу: 18.04.2025.

Web of Science (n.d.). [Електронний ресурс] // Clarivate. – Режим доступу: <https://www.webofscience.com> – Дата доступу: 17.04.2025.

Journal Citation Reports (JCR) (n.d.). [Електронний ресурс] // Clarivate. – Режим доступу: <https://clarivate.com/products/scientific-and-academic-research/research-discovery/journal-citation-reports/> – Дата доступу: 17.04.2025.

Наталія ЗАЄЦЬ

докторка філософії (PhD),

*доцентка кафедри педагогіки та психології
професійної освіти ФКПК КАІ, м. Київ*

ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ І СОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА ЯК ДЕТЕРМІНАНТИ ЖИТТЄСТІЙКОСТІ СТУДЕНСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

В умовах соціальної нестабільності, спричиненої повномасштабною війною в Україні, проблема збереження психологічного здоров'я студентської молоді набула особливої актуальності. Тривалий стрес, невизначеність майбутнього, руйнування звичних форм освітньої взаємодії й соціальних зв'язків потребують пошуку внутрішніх ресурсів для адаптації до нових реалій.

Одним із ключових психологічних ресурсів, що забезпечують здатність студентської молоді протистояти стресовим впливам, є